

Isabel Bramsens grundlovstale

Taler

Isabel Bramsen
Lektor og leder af Freds og
Konfliktstudier ved Lunds
Universitet

Dato

5. juni 2025

Sted

Grundtvigs Højskole

- 1 Glædelig grundlovsdag. Stort tillykke med demokratiet.

Tænk at vi i Danmark ikke har en egentlig nationaldag. I stedet har vi en dag, hvor vi fejrer demokratiet.

5

Mens de i Norge har 17 maj og i Sverige har nationaldag i morgen, har vi i Danmark ikke en dag der fejrer nationen, men demokratiet og vores grundlov. Smukt.

- 10 Demokrati er vi gode til i Danmark. Vi har en lang tradition for andelsbevægelser, civilsamfundsengagement og en meget ligefrem tilgang til uenighed. Tro mig, jeg arbejder i Sverige.

- 15 Vi er det land i verden med flest økolandsbyer pr. indbygger og vores fællesskab er mejslet sammen af fællessang i en grad, som end ikke vores Nordiske naboer helt forstår.

- 20 Og så har vi en livlig debat, ikke mindst i folketinget, hvor vi tør tale med alle, uanset hvor uenige vi måtte være. Mens vores svenske og tyske naboer holder højre nationale kræfter ude i så strakt arm, at de ofte end ikke vil tale med dem, er der i den grad plads til både dialog og radikal uenighed i Danmark.

Spørgsmålet er, om vi også kunne lade denne tilgang være definerende for vores udenrigspolitik?

25

Den sydafrikanske ærkebiskop og menneskerettighedsaktivist, Desmond Tutu skulle efter sigende have kritiseret de militære interventioner i Irak og Afghanistan. Han blev derfor spurgt: hvordan vil du så fremme demokrati i de

- 30 to lande, hvis med militære interventioner? Hvortil han skulle have svaret:
"Democratically of course!". Demokratisk. Selvfølgelig.

Men hvordan kan man have en demokratisk udenrigspolitik?

- 35 En ting er selvfølgelig at støtte demokratiske bevægelser rundtom i verden. Det er klart.

- Derudover har jeg den seneste tid tænkt en del over, hvordan vi kan praktisere samme åbenhed for dem vi er mest uenige med, ikke bare indenrigspolitisk, men
40 også udenrigspolitisk. Hvordan vi kan give plads til radikal uenighed via diplomati.

- Vi har i Danmark ikke haft en egentlig udenrigspolitik ganske længe. Vi har fulgt i fodsporene på USA. Dukket os, når de sagde duk. Bokset, når de sagde
45 boks. Hoppet, når de sagde hop. Om det så var på tungen.

Tidligere udenrigsminister, Anders Samuelsen, sagde det lige ud i en Tv-debat: vi behøver ikke have en udenrigspolitik, vi gør bare hvad USA gør.

- 50 Nu hvor USA så brutalt har slået op med os, efterladt os måbende her på perronen. Nu er det måske på tide, at vi får en reel, stærk udenrigspolitisk profil, der kan matche den danske model.

Så hvad har vi at byde ind med i verden?

- 55 Danmark en helt særlig tradition for demokratisk dialog på tværs af konfliktskæld. Mens man i vores nabolande som sagt har tradition for at udelukke bestemte partier fra samarbejde endsige fra dialog, har vi i Danmark en stærk tradition for intens, passioneret og konfliktfyldt interaktion på tværs af
60 højre- og venstrefløjen.

Denne tilgang til at skabe plads for radikal uenighed, men uden decideret fjendskab, kan vi også bruge i vores diplomatiske, udenrigspolitiske virke.

- 65 Vi kan turde se fjenden i øjnene og skabe rum for, at stormagtsrivalisering og geopolitiske stridigheder får et diplomatisk, politisk udtryk, frem for et militært.

70 Danmark har historisk spillet en afgørende rolle for fredsdiplomati. For eksempel blev lederen af Sovjet Unionen, Krustjov, inviteret hjem i rækkehuset på Egernvej, hos statsminister Jens Otto Krag i 1964. Selvom dette møde ikke ligefrem afsluttede den kolde krig, var det et lille men afgørende bidrag til afspænding, da Krustjov sent på aftenen i det lille rækkehus, efter sigende skulle have sagt til Krag, at han godt kunne fortælle den amerikanske præsident, at han
75 ikke kom til at lave nogen ballade inden næste valg.

Med et historisk højt niveau af krig i verden samt at krigen kommer tættere på Danmark geografisk, er nødvendigheden af den fredsdiplomatiske indsats genopstået. Det så vi for eksempel ved, at Danmark var vært til det første møde i
80 regi af Ukraines fredsplan med 30 lande i juni 2023.

Det er lige præcis denne parathed til at gribe og skabe mulighed for diplomatiske åbninger, der er brug for i verden i dag.

85 Stormagtspolitikken præges disse dage af uhørt høj grad af omskiftelighed, uforudsigelighed og hastighed. Specielt i denne periode bliver det ekstra vigtigt at gribe muligheder, netop når øjeblikket tillader en diplomatisk åbning.

Af og til, skal man zoome helt ud og spørge sig selv: hvad har verden brug for
90 netop nu, for at sænke niveauet af krig og afspænde stormagtsrivalisering?

Hvis verden var et stort land, skulle vi naturligvis have et sted, ligesom et folketing, hvor vi kunne mødes og diskutere de ting der splittede os allermest. Det har vi også til dels i form af FN's Sikkerhedsråd og FN's Generalforsamling.
95

Udfordringen er her, at det ofte bliver en meget formel mødeform, hvor repræsentanter fra forskellige lande læser deres velforberedte statements højt, uden megen direkte dialog.

100 Jeg har derfor funderet en del over, om man også kunne lave et form for konflikt-ting. Et sted hvor repræsentanter for regionale organisationer og stormagter vil kunne mødes til en lidt friere samtale.

Måske Danmark kunne være vært for et sådant format. Et Copenhagen
105 Conflict Council.

110 Måske Danmark kunne udvikle en ny demokratisk udenrigspolitik, der var
mindst ligeså fokuseret på at praktisere demokrati i tilgangen til andre lande,
som til at eksportere demokrati.

Praktiser hvad du prædiker, siger de. Og det er selvfølgelig ikke nemt. Men det er muligt.

115 Og måske er netop dette øjeblik i historien ideelt til at tage bestik af situationen
og udstikke en ny kurs. En kurs mod en demokratisk udenrigspolitik.

Tak!

120

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

125

Tags

Grundlovstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/isabel-bramsens-grundlovstale-2025>

130

135

140

145